

ДИАЛОЗИ

1.

La Belle au bois dormant

Il était une fois un roi et une reine qui n'avaient pas d'enfants. Ils allèrent à toutes les eaux du monde. Enfin la reine accoucha d'une fille. On fit un beau baptême; on donna pour marraines à la petite princesse sept fées - celles qu'on put trouver dans le royaume.

Спящата красавица

Имало едно време един крал и една кралица, които нямали деца. Те ходили по всички целебни извори по света. Накрая кралицата родила момиче. Направили хубаво кръщение; дали за кръстници на малката принцеса седем феи - тези, които могли да намерят в кралството.

Après les cérémonies du baptême, tous revinrent au palais du roi, où il y avait un grand festin pour les fées. On mit devant chacune d'elles un couvert magnifique en or massif. Les sept fées avaient déjà pris place à table, quand on vit entrer une vieille fée qu'on n'avait point invitée, parce qu'il y avait plus de cinquante ans qu'elle n'était pas sortie d'une tour, et qu'on la croyait morte.

Le roi lui fit donner un couvert; mais il était en argent parce qu'on n'en avait fait que sept en or pour les sept fées. La vieille crut qu'on la méprisait et dit quelque chose entre ses dents ...

Charles Perrault,
Contes

След церемонията по кръщавката, всички се върнали в кралския дворец, където имало голямо пиршество за феите. Сложили пред всяка от тях великолепно прибори от масивно злато. Седемте вече били заели местата си на масата, когато видели да влиза една стара фея, която изобщо не били поканили, защото повече от петдесет години не била излизала от една кула и я смятали за мъртва.

Кралят поръчал да ѝ дадат прибори; но те били от сребро, защото били направили само седем от злато за седемте феи. Старицата помислила, че я мразят и казала нещо през зъби ...

Шарл Перо,
Приказки

bois *m.* гора
il était une fois имало едно време
roi *m.* крал
reine *f.* кралица
monde *m.* свят
accoucher de раждам
baptême [батѐм] *m.* кръщение
marraine *f.* кръстница
princesse *f.* принцеса
fée *f.* фея
royaume [руайом] *m.* кралство

cérémonie *f.* церемония
compagnie *f.* компания, група
palais *m.* дворец
festin *m.* пиршество, угощение
couvert *m.* прибори
or *m.* злато
massif, massive масивен,-а
tour *f.* кула
argent *m.* сребро; пари
mépriser мразя, презирам
dent *f.* зъб

Peau d'âne

Il était une fois un roi si grand, si aimé de son peuple, si respecté de tous ses voisins et de ses alliés, qu'on pouvait dire qu'il était le plus heureux de tous les monarques. Son bonheur était encore confirmé par le choix qu'il avait fait d'une princesse aussi belle que vertueuse; et ces heureux époux vivaient dans une union parfaite. De leur amour était née une fille douée de tant de charme qu'ils ne regrettaient point de n'avoir pas d'autres enfants.

Mais les étrangers qui venaient rendre visite au roi étaient étonnés par la présence d'un âne à qui le roi avait donné une place particulière ...

Магарешка кожа

Имало едно време един толкова велик крал, толкова обичан от народа си, толкова уважаван от всички свои съседи и съюзници, че можело да се каже, че бил най-щастливият от всички монарси. Неговото щастие било утвърдено и от избора, който бил направил на една принцеса, толкова хубава, колкото и добродетелна; и тези щастливи съпрузи живеели в отличен съюз. От тяхната любов се родило момиченце, надарено с толкова чар, че те изобщо не съжалявали, че нямат други деца.

Но чужденците, които идвали на посещение при краля, били учудени от присъствието на едно магаре, на което кралят бил отредил особено място ...

Charles Perrault

Шарл Перо

peau *f.* кожа
âne *m.* магаре
peuple *m.* народ
respecter уважавам
allié *m.* съюзник
monarque *m.* монарх
bonheur *m.* щастие
confirmer потвърждавам,
утвърждавам
vertueux,-euse добродетелен,-а

vivre живея
union *f.* съюз
parfait,-e отличен,-а
amour *m.* любов
doué,-e надарен,-а
charme *m.* очарование
être étonné,-e учуден,-а съм
présence *f.* присъствие
place *f.* място
particulier,-ère особен,-а

3.

Un peu d'histoire:

... Jeanna d'Arc arriva à Chinon le 6 mars 1429 pour aider le roi de France. Le pauvre Charles VII continuait à se couvrir de dettes. Jeanne alla sur Orléans. Les habitants de la ville l'accueillirent comme une des leurs et se précipitèrent à ses pieds parce qu'elle croyait dans la victoire.

Pour la délivrance d'Orléans, Jeanne d'Arc fut l'étincelle. Les habitants comprirent si bien ce qu'ils lui devaient qu'après le 8 mai 1429 ils organisèrent des fêtes en son honneur ...

Малко история:

... Жан д'Арк пристигнала в Шинон на 6 март 1429, за да се притече на помощ на френския крал. Клетият Шарл VII прогължавал да затъва в дългове. Жанна потеглила към Орлеан. Жителите на града я посрещнали като равна и се спуснали в краката ѝ, защото тя вярвала в победата.

За освобождаването на Орлеан Жан д'Арк била искрата. Жителите разбрали толкова добре това, което и дължали, че след 8 май 1429 организирали празници в нейна чест ...

pauvre клет,-а; нещастен,-а;
беген,-а
continuer à продължавам да
couvrir покривам
dette *f.* дълг (*паричен*)
se couvrir de dettes затъвам
в дългове
habitant *m.* жител

accueillir [акхойр] приемам,
посрещам
victoire *f.* победа
délivrance *f.* освобождаване
étincelle *f.* искра
devoir дължа
organiser организирам
honneur *m.* чест

4.

Extrait de la biographie d'un grand écrivain

Guy de Maupassant naquit en Normandie en 1850. Son père appartenait à une famille de noblesse appauvrie. Sa mère était la soeur du poète Alfred le Poittevin, ami de Flaubert. C'est la mère qui initia son fils à la littérature, et le jeune Maupassant eut pour maître Flaubert lui-même. C'est par ce dernier que Maupassant connut Zola, Daudet, les Frères Goncourt, et entra dans le monde des lettres.

De 1870 à 1871 il prit part à la guerre franco - prussienne. Cela lui permit d'enrichir son expérience. De nombreuses nouvelles, Boule de Suif, Mademoiselle Fifi, La mère Sauvage et d'autres, furent inspirées par des épisodes de la lutte courageuse des Français contre l'invasisseur.

De 1881 à 1891, l'activité créatrice de Maupassant fut surprenante. Il réussit à publier environ trois cents nouvelles et six romans. Son roman Bel-Ami le rendit mondialement connu.

Откъс от биографията на един велик писател:

Ги дьо Мопасан се е родил в Нормандия през 1850 година. Баща му принадлежал към разорило се благородническо семейство. Майка му била сестра на поета Алфре дьо Пуатвен, приятел на Флобер. Именно майката посветила сина си в литературата и младият Мопасан имал за учител самия Флобер. Именно чрез него Мопасан се запознал със Зола, Доде, братята Гонкур и влязъл в света на литературата.

От 1870 до 1871 година той участвал във френско-пруската война. Това му помогнало да обогати опита си. Многобройни новели, „Лоена топка“, „Госпожица Фифи“, „Майка Соваж“ и други, били продиктувани от епизоди от героичната борба на французите срещу нашественика.

От 1881 до 1891 година, творческата дейност на Мопасан била удивителна. Той успял да публикува около триста новели и шест романа. Романът му „Бел-Ами“ го направил световно известен.

extrait *m.* откъс
biographie *f.* биография
écrivain *m.* писател
appartenir принадлежа
noblesse *f.* благородство
de noblesse благороднически,-а
appauvri,-e обеднял,-а
poète *m.* поет
initier à [инисиè] посвещавам в
maître *m.* учител
les lettres литература
part *f.* част
prendre part à взимам участие в,
участвам в
guerre *f.* война
franco-prussien,-ne френско-прус-
ки,-а
permettre позволявам, разрешавам
enrichir обогатявам

expérience *f.* опит
nombreux,-euse многоброен,-на
nouvelle *f.* новела
inspiré,-e вдъхнат,-а; вдъхновен,-а
épisode *m.* епизод
lutte *f.* борба
courageux,-euse героичен,-а;
храбър,-а
contre срещу, против
envahisseur *m.* нашественик
activité *f.* дейност
créateur, trice творчески,-а
surprenant,-e учудващ,-а;
удивителен,-а
publier публикувам
environ около
mondialement световно
connu,-e известен,-а

5.

Pierre et Marie Curie

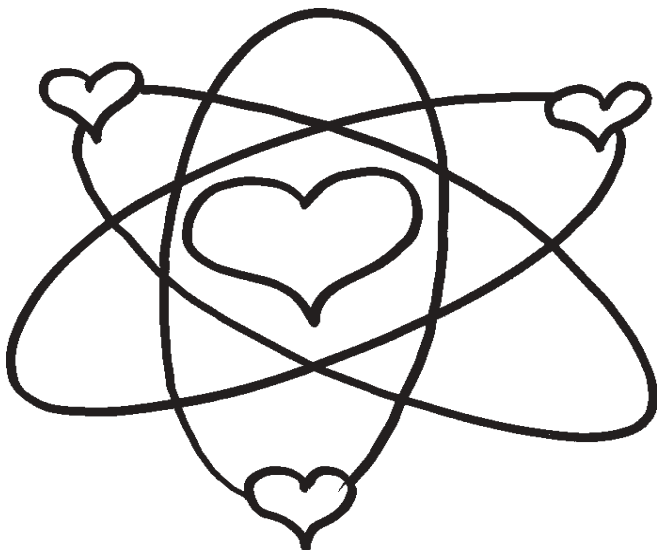
Né dans la famille d'un médecin de Paris, Pierre Curie s'adonne très tôt à la science. En 1882, il est nommé chef des travaux pratiques à l'Institut de physique et de chimie industrielle de la ville de Paris. Après d'importantes découvertes une chaire de physique y est créée pour lui. La même année il épouse la jeune Polonaise Maria Sklodovska qui fait ses études à la Sorbonne parce que les portes de l'Université à Varsovie sont fermées aux femmes.

Pierre Curie est attiré par son génie, son dévouement au travail, sa noblesse ...

Пиер и Мари Кюри

Роген в семейството на парижки лекар, Пиер Кюри се отглежда много рано на науката. През 1882 година е назначен за ръководител на практическата дейност в Института по индустриална физика и химия в град Париж. След значими открития, там е създадена катедра по физика за него. Същата година той се оженва за полякинята Мари Склодовска, която учи в Сорбоната, защото вратите на университета във Варшава са затворени за жени.

Пиер Кюри е привлечен от нейната гениалност, преданост към работата, нейното благородство ...

s'adonner à отгивам се на
être nommé,-e назначен,-а съм
pratique практически,-а
institut m. институт
physique f. физика
chimie f. химия
industriel,-le индустриален,-а;
промишлен,-а
découverte f. откритие

chaire f. катедра
créer създавам
Polonais,-e поляк, полякиня
porte f. врата
fermer затварям
attirer привличам
génie m. гениалност, гений
dévouement m. преданост

6.

Les prix de la SOGERES

Dans 24 villes de France, la société SOGERES rendit hommage à Alphonse Daudet, à l'occasion de la centenaire de sa mort. En accord avec l'Inspection de l'Éducation Nationale, cette société organisa un concours de lettres et d'illustrations sur des thèmes des "Lettres de mon moulin". Près de 10 000 (dix mille) enfants prirent part au concours. La remise des prix pour les élèves de Bois-le-Roi eut lieu ce vendredi dans les locaux de la cantine scolaire, en présence de représentants de la société SOGERES, et de la municipalité. Tous les enfants furent ensuite conviés à un goûter.

LA RÉPUBLIQUE
de Seine-et-Marne,
Lundi 30 mars 2001
- No 6787

Наградите на SOGERES

В 24 френски града, гружеството SOGERES отгива почит на Алфонс Доде, послучай стогодишнината от смъртта му. Съгласувано с Инспекцията за Народно образование, това гружеството организира конкурс за литературна творба и рисунка по теми от "Писма от моята мелница". Близо 10 000 деца участваха в конкурса. Връчването на наградите за учениците от Буа-льо-Руа се състоя този петък в училищната столова, в присъствието на представители на гружеството SOGERES и на общината. Всички деца бяха поканени след това на почерпка.

Вестник
РЕПУБЛИКА Сен-е-Марн,
Понеделник 30 март 2001
- No 6787

prix *m.* награда; цена
société *f.* дружество
hommage *m.* почит
rendre hommage à отдавам почит
occasion *f.* случай
à l'occasion de по случай
centenaire *f.* стогодишнина
mort *f.* смърт
accord *m.* съгласие
en accord avec съгласувано с
inspection *f.* инспекция
éducation *f.* образование
national,-e народен,-а
concours *m.* конкурс
illustration *f.* илюстрация, рисунка

thème *m.* тема
moulin *m.* мелница
remise *f.* връчване
lieu *m.* място
avoir lieu състои се
local *m.* помещение
cantine *f.* столова(обществена)
présence *f.* присъствие
représentant *m.* представител
municipalité *f.* общинска управа, община
être convié,-e поканен,-а съм
goûter *m.* лека следобедна закуска

КОМЕНТАР

Passé simple Просто минало свършено време

 Passé simple (Просто минало свършено време) изразява действие, което в момента на говоренето е напълно завършено. Използва се в писмената реч - исторически разкази, приказки, в художествената литература. (Внимание! В диалозите на приказките, романите, разказите и др. за изразяване на завършено действие се използва *Passé composé* - Сложно минало свършено време!) **Passé simple** (Просто минало свършено време) се използва от някои журналисти в пресата, по радиото и телевизията, но само в трето лице единствено и трето лице множествено число.

Jules César **arrêta** son cheval,
désigna de l'index l'île en face et **dit**:

“Ce soir nous camperons là!”
Par ce geste il **tira**
Paris des ténèbres.

Le roi, qui **passa** un moment après,
voulut savoir à qui appartenaient
tous ces blés qu'il voyait.

- À marquis de Carabas,
répondirent les moissonneurs.

Je me **sentis** rougir et après
un moment je **répondis** que je
n'avais pas mangé la veille ...
La soupe me **rendit** la force
et je me **levai** pour partir.

Юлий Цезар спрял коня си,
посочил с показалец острова
насреща и казал:

“Тази вечер ще лагеруваме там!”
С този жест той извадил
Париж от мрака.

Кралят, който минал миг след
това, поиска да узнае на кого
принадлежат всички тези
житни ниви, които виждал.
- На маркиз дьо Караба,
отвърнали жътварите.

Почувствах, че се изчервявам
и след миг отвърнах,
че не бях ял предния ден ...
Супата ми възвърна силите
и аз станах, за да потегля.

Six personnes **moururent** et plus de soixante **disparurent** dans un village du nord de la Colombie à la suite d'une coulée de boue, **annoncèrent** jeudi 31 octobre les autorités.

Шест човека са починали и повече от шестдесет са изчезнали в едно село в северната част на Колумбия в резултат на свличане на кал, съобщиха властите в четвъртък, 31 октомври.

Образуване

Тъй като глаголните форми за първо и второ лице единствено и множествено число се срещат много рядко, ще дадем само формулите за 3 л. ег. ч. и 3 л. мн. ч. на някои глаголи.

❗ **Passé simple** (*Просто минало свършено време*) се образува от основата на инфинитива на глагола и следните окончания:

⇒ I група: **-ai; -as; -a; -âmes; -âtes; -èrent**

parler говоря	parl-	il parla той говорѝ	ils parlèrent те говорѝха
placer поставям	plac-	il plaça той постави	ils placèrent те поставиха
ranger погреждам	rang-	il rangea той погреди	ils rangèrent те погредиха

⇒ II група: **-is; -is; -it; -îmes; -îtes; -irent**

remplir пълня	rempl-	il remplit той напълни	ils remplirent те напълниха
-------------------------	---------------	----------------------------------	---------------------------------------

⇒ III група: Глаголите от трета група образуват **Passé simple** (*Просто минало свършено време*) с два вида окончания. Освен това при някои глаголи не се използва основата на инфинитива.

Окончания: **-is; -is; -it; -îmes; -îtes; -irent**

sortir излизам	sort-	il sortit мой излезе	ils sortirent ме излязоха
vendre продавам	vend-	il vendit мой прогаче	ils vendirent ме прогачоха
ouvrir отварям	ouvr-	il ouvrit мой отвори	ils ouvrirent ме отвориоха
prendre взимам		il prit мой взе	ils prirent ме взеха
mettre слагам		il mit мой сложи	ils mièrent ме сложиха
faire правя		il fit мой направи	ils firent ме направиха

Окончания: **-us; -us; -ut; -ûmes; -ûtes; -urent**

reconnaître разпознавам	reconn-	il reconnut мой разпозна	ils reconnurent ме разпознаха
apercevoir забелязвам	aperç-	il aperçut мой забеляза	ils aperçurent ме забелязоха
avoir имам		il eut мой има	ils eurent ме имаха
être съм		il fut мой бе	ils furent ме бяха
lire чета		il lut мой чете	ils lurent ме четоха
pouvoir мога		il put мой можа	ils purent ме можаха

savoir

зная

il **sut**

той узна

ils **surent**

те узнаха

venir

идвам

il **vint**

той дойде

ils **vinrent**

те дойдоха

Voix active et voix passive Действителен и страдателен залог

Voix active Действителен залог

Глаголът е в действителен залог, когато действието се извършва от подлога в изречението.

Mon fils **travaille** dans
une agence de voyage.

Синът ми работи
в туристическа агенция.

Comme nous nous sentions
fatigués, nous **avons décidé**
de rentrer.

Тъй като се чувствахме
уморени, решихме
да се прибираме.

La Municipalité **a organisé**
la célébration de l'anniversaire.

Общинската управа организира
честването на годишнината.

Voix passive Страдателен залог

Глаголът е в страдателен залог, когато действието се извършва не от подлога в изречението, а от допълнението. На френски това допълнение се нарича **complément d'agent**, т. е. вършител на действието. В страдателен залог могат да се поставят само глаголите, които имат пряко допълнение.

Cet ouvrier fait le travail
en dix jours.
(Voix active)

Този работник извършва
работата за десет дни.
(Действителен залог)

Le travail **est fait** par cet ouvrier
en dix jours.
(Voix passive)

Работата е извършена
от този работник за десет дни.
(Страдателен залог)

Подлогът във второто изречение е **le travail** *работата*, но в действителност действието се извършва от **cet ouvrier** *този работник*, който е допълнение в изречението.

Voix passive (Страдателен залог) се образува от спомагателния глагол **être** и миналото причастие на глагола. Глаголите в страдателен залог могат да се поставят във всички времена. Как става това? Глаголът **être** се поставя в желаното време, а причастие то на спрегаемия глагол се съгласува по род и число с подлога.

être fait,-e	направен,-а съм
elle est faite	тя е направена
elle a été faite	тя бе направена
elle était faite	тя беше направена
elle avait été faite	тя била направена
elle sera faite etc.	тя ще бъде направена и т. н.

Le complément d'agent, т. е. извършителят на действието, се предшества най-често от предлога **par** (от).

Nous étions invités par des amis à passer le week-end dans leur villa à la montagne.	Ние бяхме поканени от приятели да прекараме почивните дни във вилата им в планината.
---	--

Le certificat sera signé par le directeur.	Удостоверението ще бъде подписано от директора.
--	--

Когато глаголът изразява **чувство**, вместо предлога **par** се използва предлога **de**.

Les parents sont estimés de leurs enfants.	Родителите са почитани от децата си.
--	---

Les enfants sont aimés de leurs parents.	Децата са обичани от родителите си.
--	--